

รธน. มาตรา ๓ วรรคหนึ่งและวรรคสอง มาตรา ๙๘ (๑) มาตรา ๑๐๑ (๖) มาตรา ๑๖๐ (๖) และมาตรา ๑๗๐ วรรคหนึ่ง (๔)

ปัญหาคำว่า “เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุด” ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๘ (๑) อันเป็นลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หมายความว่า คำพิพากษาของศาลไทยเท่านั้นหรือไม่ เห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ วรรคหนึ่งและวรรคสอง บัญญัติให้อำนาจอธิปไตยเป็นอำนาจอู้งสุดในการปกครองประเทศ ลักษณะสำคัญของอำนาจอู้งปไตยคือมีความเด็ดขาดสมบูรณ์ไม่อยู่ในอาณัติหรืออยู่ภายใต้อำนาจอู้งรัฐอื่น โดยการพิจารณาพิพากษาอรรถคดีเป็นการใช้อำนาจตุลาการอันเป็นส่วนหนึ่งของอำนาจอู้งปไตยย่อมต้องไม่ตกอยู่ในอาณัติหรืออยู่ภายใต้อำนาจอู้งตุลาการของรัฐอื่น ซึ่งหลักการและทางปฏิบัติของรัฐเกี่ยวกับการใช้อำนาจทางตุลาการจะได้รับการบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญของแต่ละประเทศเพื่อยืนยันหลักความเป็นอิสระของตุลาการและความศักดิ์สิทธิ์ของคำพิพากษา เมื่อบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญมีการกล่าวถึงคำพิพากษา จึงต้องหมายถึงคำพิพากษาของศาลแห่งรัฐหรือประเทศนั้นเท่านั้น ไม่รวมถึงคำพิพากษาของศาลต่างประเทศ อีกทั้งการตรากฎหมายอาญาของแต่ละประเทศกำหนดการกระทำที่เป็นความผิด องค์ประกอบของความผิด ฐานความผิด และเงื่อนไขการลงโทษ ไว้แตกต่างกัน หากตีความรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๘ (๑) ว่า “เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุด” หมายความว่ารวมถึงคำพิพากษาของศาลต่างประเทศด้วย ก็จะมี ความหมายกว้างครอบคลุมถึงคำพิพากษาอันถึงที่สุดในความผิดตามกฎหมายอื่นด้วย และทำให้ขอบเขตการยอมรับอำนาจอู้งศาลของรัฐอื่นขยายออกไปอย่างกว้างขวาง ทั้งไม่อาจลั่นกรองหรือตรวจสอบความชอบด้วยหลักนิติธรรมของกระบวนการพิจารณาของศาลต่างประเทศ ขัดต่อหลักการต่างตอบแทนอันทำให้อำนาจอู้งปไตยทางศาลของไทยถูกระทบกระเทือนอย่างมีนัยสำคัญ

แม้ข้อเท็จจริงในคดีนี้ฟังได้ว่าผู้ถูกร้องเคยต้องคำพิพากษาของศาลแขวงรัฐนิวเซาท์เวลส์ เครือรัฐออสเตรเลีย เรื่องการกระทำ ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยยาเสพติด ก่อนสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แต่ไม่ใช่คำพิพากษาของศาลไทย ดังนั้น ผู้ถูกร้องจึงไม่มีลักษณะต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๘ (๑) สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องไม่สิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๖) ประกอบมาตรา ๙๘ (๑) และความเป็นรัฐมนตรีของผู้ถูกร้องไม่สิ้นสุดลงเฉพาะตัวตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคหนึ่ง (๔) ประกอบมาตรา ๑๖๐ (๖) และมาตรา ๙๘ (๑) แต่อย่างใด

ย่อโดย นายสิริวิช สุรนินวงศ์
นักวิชาการคดีรัฐธรรมนูญปฏิบัติการ

นายภาณุมาศ ชัดประเสริฐ
นักวิชาการคดีรัฐธรรมนูญชำนาญการ

นายศรชัย อำนวย
ผู้อำนวยการกลุ่มงานคดี ๘

นางศรัณยา วีระกรพานิช
ผู้อำนวยการสำนักคดี ๓

นายชวลิต ศรีโถมงาม
ผู้เชี่ยวชาญด้านคดี